

Sygn. akt: I ACa 595/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 września 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Małgorzata Stanek (spr.)
Sędziowie:	SSA Bożena Wiklak SSA Dorota Ochalska - Gola
Protokolant:	st. sekr. sądowy Julita Postolska

po rozpoznaniu w dniu 7 września 2012 r. w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa **M. O. prowadzącego działalność gospodarczą po nazwą (...)** w Ł.

przeciwko **R. O., K. G. (1) i W. Z. - wspólnikom spółki cywilnej (...)** w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 1 lutego 2012 r. sygn. akt X GC 458/11

I. zmienia zaskarżony wyrok na następujący:

„1. zasądza od pozwanych R. O., K. G. (1) i W. Z. - wspólników spółki cywilnej (...) w W. solidarnie na rzecz powoda M. O. kwotę 5.158,62 (pięć tysięcy sto pięćdziesiąt osiem 62/100) złotych z ustawowymi odsetkami od kwoty 4.389,68 (cztery tysiące trzysta osiemdziesiąt dziewięć 68/100) złotych od 1 marca 2010 roku do dnia zapłaty i od kwoty 773,94 (siedemset siedemdziesiąt trzy 94/100) złotych od dnia 28 sierpnia 2011 roku do dnia zapłaty;

2. oddala powództwo w pozostałej części;

3. zasądza od pozwanych R. O., K. G. (1) i W. Z. - wspólników spółki cywilnej (...) w W. solidarnie na rzecz powoda M. O. kwotę 1458 (jeden tysiąc czterysta pięćdziesiąt osiem) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.”

II. zasądza od pozwanych R. O., K. G. (1) i W. Z. - współników spółki cywilnej (...) w W. solidarnie na rzecz powoda M. O. kwotę 1058 (jeden tysiąc pięćdziesiąt osiem) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt I ACa 595/12

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 1 lutego 2012 r. w sprawie z powództwa M. O. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą (...) w Ł. przeciwko R. O., K. G. (1) i W. Z. współnikom spółki cywilnej (...) o zapłatę kwoty 5.158,62 zł z tytułu naruszenia autorskich praw majątkowych, Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił powództwo.

/wyrok – k. 91/

Powyższy wyrok został oparty na następujących ustaleniach faktycznych poczynionych przez Sąd Okręgowy, które Sąd Apelacyjny podziela i przyjmuje za własne:

Powód M. O. prowadzi działalność gospodarczą na podstawie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej. Pozwani prowadzą działalność gospodarczą na podstawie wpisu do ewidencji działalności w formie spółki cywilnej (...) z siedzibą w miejscowości I., w gminie W..

W dniu 11 września 2006 r. pomiędzy powodem a Instytutem (...) zawarta została umowa licencji wyłącznej na korzystanie z utworów wymienionych w umowie - map Polski, sporządzonych w różnych skalach i różnej rozdzielczości. Z umowy wynikało, że wymienione w jej treści mapy stanowiły zawartość kartograficzną serwisu internetowego w okresie od 29 czerwca 2001 r. do 30 czerwca 2004 r. Umowa obejmowała wykorzystanie wymienionych w niej utworów na następujących polach eksploatacji: zezwalanie na wykonywanie praw zależnych poprzez udzielanie sublicencji osobom trzecim na polach eksploatacji poprzez utrwalanie i zwielokrotnienie metodą elektroniczną oraz rozpowszechnianie w sieciach teleinformatycznych rastrowych obrazów kartograficznych stanowiących elementy opracowania, jak również dokonywanie zmian w treści i formie graficznej map, o których mowa, poprzez dodawanie własnych punktów wskazujących lokalizację obiektów punktowych, liniowych lub powierzchniowych. Umowa zawarta została na okres 2 lat począwszy od daty jej zawarcia, za wynagrodzeniem 15.300 zł netto.

Pozwani zamieścili na stronie internetowej swojej firmy fragmenty mapy objętej licencją powoda w 2005 r.

Pismem z 28 sierpnia 2008 r. pozwani zostali powiadomieni przez powoda o zamieszczeniu i wykorzystaniu przez nich fragmentów mapy objętej umową licencyjną wyłączną oraz wezwani do uregulowania stanu prawnego.

Po otrzymaniu powyższego pisma fragmenty mapy zostały usunięte ze strony internetowej pozwanych, o czym powód został powiadomiony pismem z 18 września 2008 r.

W firmie powoda sporządzony został cennik licencyjny map, wprowadzony do stosowania z dniem 1 grudnia 2006 r. Zgodnie z tym cennikiem opłata za wykorzystanie 2- 5 fragmentów mapy za okres do roku wynosi 599 zł netto, za okres do 2 lat - 699 zł netto. Ceny te dotyczą rozpowszechniania map w pojedynczym serwisie (domenie internetowej) - pojedynczego fragmentu mapy o wymiarach 20,5 na 15,5 cm.

W dniu 12 lutego 2011 r. powód wystosował do pozwanych wezwanie do zapłaty kwoty 4.384,68 zł w terminie 7 dni z tytułu zawinionego, bezprawnego rozpowszechniania na stronie internetowej mapy, do której powód posiada prawa wynikające z umowy licencyjnej wyłącznej.

Pozwani nie zaakceptowali roszczeń finansowych powoda, proponowali mu zapłatę kwoty 600 zł, na co powód nie wyraził zgody.

W dniu 19 sierpnia 2011 r. powód wystosował do pozwanych kolejne wezwanie do zapłaty kwoty 5.158,62 zł.

Sąd I instancji wskazał, że powyższy stan faktyczny został ustalony na podstawie załączonych do akt sprawy dokumentów, których prawdziwość nie była przez strony kwestionowana oraz na podstawie niespornych twierdzeń stron. Sąd Okręgowy zaznaczył, że wobec przyznania przez pozwanych faktu zamieszczenia na stronie internetowej prowadzonej przez nich firmy map objętych licencją wyłączną powoda, pominął zgłoszone na powyższe okoliczności wnioski dowodowe strony powodowej: o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadka wskazanego w pozwie oraz o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu geodezji i kartografii. Sąd I instancji podkreślił, że wnioski te zostały zgłoszone przez powoda jako wnioski ewentualne, na wypadek kwestionowania przez pozwanych powyższych okoliczności. Wobec nie kwestionowania przez pozwanych wskazanych okoliczności, nie zachodziła konieczność przeprowadzenia wnioskowanych dowodów.

Sąd I instancji wskazał, że podstawą prawną żądania pozwu jest przepis art. 79 ust. 1 pkt 3 b ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (tekst jedn. Dz. U. 2006, Nr 90, poz. 631 ze zm.). Zgodnie z jego brzmieniem uprawniony, którego autorskie prawa majątkowe zostały naruszone może żądać od osoby, która naruszyła te prawa między innymi naprawienia wyrządzonej szkody (a) na zasadach ogólnych (b) albo poprzez zapłatę sumy pieniężnej w wysokości odpowiadającej dwukrotności a gdy naruszenia jest zawinione - trzykrotności stosownego wynagrodzenia, które w chwili jego dochodzenia byłoby należne tytułem udzielenia przez uprawnionego zgody na korzystanie z utworu. Powód dochodzi odszkodowania z tytułu naruszenia praw autorskich po dniu 11 września 2006 r., tj. po dniu zawarcia przez niego umowy licencyjnej wyłącznej. Powołany w uzasadnieniu wysokości żądania art. 79 ust. 1 pkt 1 b został zmieniony przez art. 1 pkt 2 ustawy z dnia 9 maja 2007 r. o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. Nr 99, poz 662) z mocą obowiązującą od dnia 20 czerwca 2007 r. Ustawa z dnia 9 maja 2007 r. nie zawiera szczególnych przepisów przejściowych, a zatem obowiązuje ogólna zasada, że skutki zdarzeń oceniać należy według przepisów tej ustawy, która obowiązywała w czasie, gdy zdarzenie miało miejsce. Do oceny skutków naruszenia praw autorskich powoda stosować należy do dnia wejścia w życie ustawy z dnia 9 maja 2007 r. przepisy ustawy o prawie autorskim w wersji obowiązującej przed przed dniem 20 czerwca 2007 r. oraz przepisy w wersji obowiązującej po tej dacie do oceny skutków tego naruszenia w okresie od dnia 20 czerwca 2007 r. do dnia usunięcia spornej mapy ze strony internetowej pozwanych. Nowelizacja powołanego przepisu nie ma jednak decydującego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Zmiana ustawy prawo autorskie w zakresie art. 79 ust. 1 jest w zasadzie zmianą o charakterze redakcyjnym. Powołany przepis także w brzmieniu przed nowelizacją (oznaczony jako ust. 1) przewidywał możliwość domagania się przez osobę, której prawa autorskie zostały naruszone zapłaty podwójnej a w przypadku zawinionego naruszenia - potrójnej wysokości stosownego wynagrodzenia z chwili jego dochodzenia. Roszczenia powoda znajdują zatem swą podstawę prawną w powołanym przepisie zarówno w okresie przed dniem 20 czerwca 2007 r., jak i po tej dacie.

Sąd I instancji podkreślił, że zgodnie z powszechnie przyjętą wykładnią, przewidziane w art. 79 u.o.p.a.p.p. roszczenie o naprawienie wyrządzonej szkody oparte jest w pełni na zasadach odpowiedzialności deliktowej przewidzianej w art. 415 i nast. k.c. Według powołanego przepisu naprawienie szkody może nastąpić w dwojaki sposób: na zasadach ogólnych albo poprzez zapłatę sumy pieniężnej w wysokości odpowiadającej dwu - lub trzykrotności wynagrodzenia, które w chwili jego dochodzenia byłoby należne tytułem udzielenia przez uprawnionego zgody za korzystanie z utworu. Dla dochodzenia roszczenia odszkodowawczego na podstawie art. 79 u.o.p.a.p.p. niezbędne jest wykazanie, poza samym wkroczeniem w autorskie prawa majątkowe: powstania szkody majątkowej po stronie podmiotu prawa autorskiego dochodzącego ochrony, normalnego związku przyczynowego pomiędzy działaniem sprawcy naruszenia a szkodą, istnienia winy (umyślnej albo nieumyślnej) po stronie sprawcy naruszenia. Z deliktowego charakteru odpowiedzialności pozwanych wynikają istotne konsekwencje w zakresie rozkładu ciężaru dowodu w procesie. Zgodnie z ogólną zasadą odpowiedzialności deliktowej to na powodzie jako poszkodowanym ciąży z mocy art. 6 k.c. ciężar udowodnienia okoliczności, z których wywodzi korzystne dla siebie skutki prawne. W odniesieniu do odpowiedzialności deliktowej obowiązek ten oznacza konieczność wykazania wszystkich przesłanek odpowiedzialności sprawcy szkody - w tym wypadku sprawcy naruszenia: winy, związku przyczynowego oraz wysokości szkody. W rozpoznawanej sprawie pozwani nie kwestionowali faktu zamieszczenia mapy na stronie

internetowej swojej firmy. Nie kwestionowali także tożsamości mapy tam zamieszczonej z mapą objętą licencją wyłączną powoda. Pozwoliło to na uznanie okoliczności wystąpienia zdarzenia wywołującego szkodę oraz związku przyczynowego pomiędzy tym zdarzeniem a szkodą za przyznane.

Podnoszony przez pozwanych zarzut, że mapa nie stanowi utworu w rozumieniu ustawy o prawie autorskim i nie podlega ochronie ocenić należy jako niezasadny. Zgodnie z art. 1 ust 2 pkt 1 tej ustawy przedmiotem prawa autorskiego, a więc utworem jest każdy przejaw działalności twórczej o indywidualnym charakterze, utrwalony w jakiegokolwiek postaci, niezależnie od wartości, przeznaczenia i sposobu wyrażenia, w tym utwór wyrażony słowem, symbolami matematycznymi, znakami graficznymi: utwory literackie, publicystyczne, naukowe, **kartograficzne** oraz programy komputerowe. Brzmienie tego przepisu oznacza, że mapa, co do zasady, także może być utworem i podlegać ochronie zgodnie z przepisami ustawy o prawie autorskim. Ponadto w rozpoznawanej sprawie mamy do czynienia z mapą sporządzoną w wersji cyfrowej, w postaci programu komputerowego stanowiącego bazę danych w rozumieniu ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o ochronie baz danych (Dz. U. Nr 128, poz. 1402 ze zm.). Art. 11 ust. 1 pkt 3 lit. b powołanej ustawy przewiduje roszczenia analogiczne jak przepis art. 79 ust. 1 pkt 3 lit b u.o.p.a.p.p.

Powyższe okoliczności przemawiają w ocenie Sądu Okręgowego za uznaniem roszczenia powoda za udowodnione co do zasady.

Rozważając kwestię zasadności wysokości dochodzonego roszczenia, Sąd I instancji stwierdził, że art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. b ustawy o prawie autorskim stwarza dla strony poszkodowanej naruszeniem jej praw autorskich możliwość odstępstwa od zasady restytucji na rzecz dochodzenia swego rodzaju ryczałtu odszkodowawczego (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 11 sierpnia 2011 r., w sprawie I CSK 633/10, Biul. SN 2011/11/13, LEX 949035). Analiza piśmiennictwa oraz orzecznictwa dotyczącego tej problematyki prowadzi do wniosku, że zasada powyższa nie oznacza, iż poszkodowany jest zwolniony z obowiązku wykazania podstawy do ustalenia owego „ryczałtowanego odszkodowania”, w postaci wynagrodzenia, jakie otrzymałby, gdyby osoba, która naruszyła jego prawa autorskie zawarła z nim umowę o korzystanie z tych praw. Nie oznacza to również, że kwota ryczałtowanego odszkodowania może być ustalona w sposób dowolny jednostronną decyzją poszkodowanego. Zgodnie z poglądem wypowiedzianym przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 marca 2004 r., w sprawie II CK 90/03 (Biul. SN 2004/7/12, OSNC 2005/4/66), na gruncie poprzednio obowiązującej wersji art. 79 ust. 1 ustawy o prawie autorskim, „Wynagrodzenie stosowne w rozumieniu art. 79 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. to takie wynagrodzenie, jakie autor otrzymałby, gdyby osoba, która naruszyła jego prawa majątkowe zawarła z nim umowę o korzystanie z dzieła w zakresie dokonanego naruszenia.” Ponadto „W sytuacji, gdy organizacja zbiorowego zarządzania nie dysponuje zatwierdzoną tabelą wynagrodzeń i strony nie określiły wysokości wynagrodzenia w drodze porozumienia, wynagrodzenie powinno być określone przez sąd zgodnie ze wskazaniami zawartymi w art. 110 u.p.a.p.p to znaczy z uwzględnieniem wpływów osiągniętych z korzystania z utworu oraz zakresu korzystania. Przy określaniu stosownego wynagrodzenia w sytuacji braku zatwierdzonych tabel sąd powinien brać pod uwagę ceny wolnorynkowe stosowane na rynku krajowym i zagranicznym, w tym także stawki stosowane przez inne organizacje zbiorowego zarządzania za korzystanie z utworu na takim samym polu eksploatacji i porównać je z proponowanymi przez strony. (...) Jeżeli stawka proponowana przez powodową organizację zbiorowego zarządzania, (...) nie odbiega od powszechnie stosowanych na danym polu i odpowiada zasadom wskazanym w art. 110 u.p.a.p.p. może być przyjęta przez sąd za podstawę określenia wynagrodzenia należnego twórcy od korzystającego. (...)

Przenosząc powyższe zasady na grunt rozpoznawanej sprawy Sąd Okręgowy stwierdził, że wynika z nich po pierwsze: obowiązek stron przedstawienia proponowanych stawek wynagrodzeń i dowodów na to, że są to stawki powszechnie stosowane, uwzględniające wskazane wyżej zasady i dlatego „stosowne”, a po drugie obowiązek sądu oceny przedstawionego materiału dowodowego i propozycji stron (...) oraz wyboru odpowiedniej stawki, według której powinno być określone stosowne wynagrodzenie.” Przytoczony wyżej pogląd wypowiedział Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 13 grudnia 2007 r., w sprawie I CSK 321/07 (LEX 527138).

W ocenie Sądu I instancji strona powodowa nie wykazała, iż dochodzone przez nią wynagrodzenie z tytułu naruszenia praw autorskich jest wynagrodzeniem „stosownym” w rozumieniu art. 79 ust 1 u.o.p.a.p.p., a co za tym idzie, że może

ono być przyjęte jako podstawa ustalenia dochodzonego „zryczałtowanego odszkodowania”. Dla wykazania wysokości należnego wynagrodzenia nie wystarczy przedstawienie, jak uczynił to powód, jedynie jednostronnie sporządzonego przez niego cennika. Niezbędne jest również wykazanie, że wynagrodzenie to jest stosowane w praktyce prowadzonej działalności gospodarczej, jest stosowane w umowach zawieranych przez powoda z kontrahentami oraz uwzględnia ceny wolnorynkowe tego rodzaju praw stosowane przynajmniej na rynku krajowym. Powód, reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, nie udowodnił wysokości dochodzonego roszczenia stosownie do ogólnej reguły ciężaru dowodu wynikającej z art. 6 k.c. oraz procesowej konkretyzacji tej zasady wynikającej z art. 232 k.p.c. Jedynym dowodem, jaki powód przedstawił dla wykazania wysokości należnego mu wynagrodzenia jest sporządzony przez niego cennik licencyjny map 1 wprowadzony do stosowania w firmie od dnia 1 grudnia 2006 r. (k. 19). Zdaniem Sądu Okręgowego dokument ten nie może być dokumentem jednoznacznie przesądzającym o zasadności wysokości roszczeń dochodzonych przez powoda, zwłaszcza wobec zakwestionowania wysokości tego wynagrodzenia przez pozwanych. Jest to bowiem dokument sporządzony jednostronnie przez powoda. Nie zawiera on określenia jakichkolwiek kryteriów ustalenia wysokości opłat licencyjnych w nim zamieszczonych. Strona pozwana już na etapie przedprocesowej korespondencji stron kwestionowała wysokość żądanego wynagrodzenia za wykorzystanie spornej mapy, uznając je za wygórowane. W trakcie procesu, w odpowiedzi na pozew pozwani nie uznali powództwa, co rozumieć należy jako brak akceptacji dla żądań powoda tak, co do zasady, jak i co do ich wysokości. Na rozprawie w dniu 25 stycznia 2012 r. pozwany działający jako pełnomocnik pozostałych pozwanych sprecyzował stanowisko strony pozwanej w zakresie wysokości dochodzonego roszczenia, kwestionując jego wysokość i podnosząc, że na rynku usług tego rodzaju, w tym w Internecie, istnieją serwisy udostępniające mapy za znacznie niższą opłatą niż żądana przez powoda lub wręcz bezpłatnie. Pomimo kwestionowania przez pozwanych wysokości dochodzonego roszczenia na etapie postępowania przedsądowego i w jego trakcie, powód, reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, poza omówionym wyżej cennikiem, nie przedstawił żadnych dowodów na okoliczność wysokości dochodzonego roszczenia. Powód nie przedstawił również żadnego dowodu na okoliczność, że ceny wskazane w cenniku są faktycznie stosowane w działalności gospodarczej jego firmy i stanowią podstawę umów licencyjnych zawieranych z kontrahentami. W warunkach gospodarki rynkowej podmiot gospodarczy nie może oferować na swe produkty cen pozostających w całkowitym oderwaniu od cen stosowanych przez inne podmioty na porównywalne dobra i usługi. Stosowanie tego rodzaju praktyki w sposób oczywisty doprowadziłoby do eliminacji z rynku podmiotu gospodarczego stosującego ceny niekonkurencyjne w stosunku do dóbr i usług porównywalnych. Powód jako podmiot gospodarczy nie może jednostronnie narzucać wysokości cen za wykorzystanie praw autorskich tylko dlatego, że dochodzi ich zapłaty w procesie cywilnym. Przedstawiony przez powoda cennik licencyjny map może być oceniony w ramach niniejszego postępowania jedynie jako skierowana do kontrahentów oferta w rozumieniu art. 66 § 1 k.c. Nie może natomiast stanowić dowodu wysokości wynagrodzenia, jakie powód mógłby realnie uzyskać na podstawie umowy o wykorzystanie tych praw. Cennik ten przewiduje opłatę roczną za wykorzystanie fragmentu mapy o wymiarach 20.5 x 15.5 cm. Powód nie wykazał, aby tego rodzaju zasady były powszechnie stosowane w praktyce obrotu gospodarczego dotyczącego opłat za korzystanie z praw autorskich. Ustalone przez powoda wynagrodzenie wydaje się wygórowane również w porównaniu z wysokością opłaty licencyjnej, jaką zapłacił powód na podstawie zawartej z Instytutem (...) umowy licencyjnej. Z treści tej umowy wynika bowiem, że powód za prawa wyłączne do kilku map całej Polski sporządzonych w różnej skali za okres 2 lat uiszczył opłatę w wysokości 15.300 zł. Natomiast sporządzony przez niego cennik za wykorzystanie niewielkiego fragmentu mapy na okres nieprzekraczający roku przewiduje opłatę w wysokości 699 zł netto. Już ta okoliczność budzi wątpliwość czy ceny umieszczone w cenniku pozostają w jakiegokolwiek relacji do cen stosowanych na rynku, a tylko takie ceny mogą być, zgodnie z powołanym wyżej stanowiskiem Sądu Najwyższego, podstawą do ustalenia wynagrodzenia na podstawie art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. b u.o.p.a.p.p.

Pozwani oświadczyli, że akceptowalnym dla nich poziomem wynagrodzenia byłaby kwota w granicach od 600 zł do 1.000 złotych. Na ustalenie wynagrodzenia na tym poziomie powód nie wyraził zgody. Nie odniósł się jednak w żaden sposób do zarzutu pozwanych, iż proponowane przez niego wynagrodzenie za korzystanie z map jest wygórowane oraz do podnoszonej okoliczności, że w obrocie gospodarczym na rynku istnieje obecnie możliwość zakupu mapy po cenach niższych niż proponowane przez powoda. Sąd nie uznał zarzutu pozwanych za sprekludowany wobec faktu, iż pozwani już na etapie przesądowym kwestionowali wysokość żądanego przez powoda wynagrodzenia, w odpowiedzi na pozew nie uznali powództwa a na rozprawie w dniu 25 stycznia 2012 r. proponowali powodowi ustalenie odszkodowania za

wykorzystanie mapy na akceptowalnym dla nich poziomie. W tej sytuacji to na powódzie, jako stronie zobowiązanej do wykazania zasadności dochodzonego roszczenia spoczywał procesowy obowiązek ustosunkowania się do zarzutów pozwanych i zgłoszenia wniosków dowodowych na okoliczność wysokości dochodzonego roszczenia. Pozwani nie złożyli w sprawie wiążącego oświadczenia o częściowym uznaniu powództwa. Powód był reprezentowany w sprawie przez profesjonalnego pełnomocnika, występuje w procesie gospodarczym jako przedsiębiorca w zakresie prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej a nadto jest podmiotem, z uwagi na charakter prowadzonej działalności gospodarczej, obeznanym z problematyką praw autorskich. Z powyższych względów Sąd I instancji nie znalazł podstaw do wyręczenia strony powodowej w zakresie obciążającego ją z mocy art. 232 k.p.c. obowiązku procesowego podjęcia w sprawie inicjatywy dowodowej z urzędu w celu zweryfikowania wysokości dochodzonego przez powoda odszkodowania.

Z powyższych względów powództwo, jako nieudowodnione co do wysokości, podlegało oddaleniu w całości.

Powyższy wyrok powód zaskarżył apelacją w całości, zarzucając:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego:

- art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. b ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych poprzez jego błędną wykładnię, która doprowadziła do jego niezastosowania, polegającą na przyjęciu, że stosownym wynagrodzeniem w rozumieniu w/w przepisu jest wynagrodzenie, jakie otrzymaliby inni uczestnicy rynku, nie zaś powód,

- art. 110 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych poprzez jego niewłaściwe, bo nieuzasadnione okolicznościami faktycznymi ustalonymi w sprawie, zastosowanie,

2. rażąco obrazę przepisów postępowania, która miała istotny wpływ na wynik sprawy:

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie w zakresie oceny dowodów z dokumentów (pisma pozwanych z dnia 18 września 2008 r. oraz odpowiedzi na pozew z dnia 29 września 2011 r.),

- art. 479¹⁴ § 1 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie polegające na uwzględnieniu zarzutu zawyżenia stosownego wynagrodzenia w rozumieniu art. 79 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, podniesionego przez pozwanych dopiero na rozprawie.

Skarżący wniósł dodatkowo o dopuszczenie dowodów z wymienionych dokumentów prywatnych na okoliczność ustalenia wysokości stosownego wynagrodzenia należnego powodowi oraz stwierdzenia faktu, że ceny ujęte w cenniku są faktycznie stosowane w przedsiębiorstwie powoda w transakcjach tego samego rodzaju zawieranych z innymi podmiotami.

W konkluzji skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości i orzeczenie zgodnie z żądaniem pozwu oraz o zasądzenie od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kosztów postępowania, z uwzględnieniem kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego za obie instancje, według norm przepisanych.

/apelacja – k. 104 - 109/

Sąd Apelacyjny dodatkowo ustalił:

W dniu 18 grudnia 2008 roku Sąd Rejonowy w R. uiszczył na rzecz powoda kwotę 1 461, 56 złotych tytułem licencji (...) mapa firmowa (faktura VAT, potwierdzenie otrzymania przelewu – 110 - 111). Faktura ta dotyczy umowy zawartej pomiędzy Sądem Rejonowym w R. w dniu 11 grudnia 2008 roku, której przedmiotem było udzielenie licencji na fragmenty mapy planu miasta R. z zaznaczeniem nowej lokalizacji przeniesionych komórek organizacyjnych Sądu Rejonowego w R., która została zamieszczona na stronie internetowej Sądu (pismo z 29 kwietnia 2011 roku – k 116).

W dniu 27 czerwca 2008 roku Prokuratura Okręgowa w G. wpłaciła na rzecz powoda kwotę 8 527, 80 złotych tytułem sublicencji 5 – letniej – 1 mapa firmowa (faktura VAT, potwierdzenie otrzymania przelewu – 112 – 113). Faktura ta dotyczyła umowy dotyczącej zakupu 5-letniej sublicencji na fragmenty planów 10 miast w formacie jpg z zaznaczeniem siedzib poszczególnych jednostek organizacyjnych prokuratury z możliwością ich wprowadzenia do pamięci komputerów i publicznego udostępnienia poprzez sieć Internet w domenie internetowej (pismo z 29 kwietnia 2011 roku – k 117).

W dniu 12 lutego 2008 roku Przedsiębiorstwo (...) w G. zapłaciło na rzecz powoda kwotę 2 192, 34 złote tytułem sublicencji rocznej – 1 mapa firmowa (faktura VAT, potwierdzenie otrzymania przelewu – k 114 – 115).

W dniu 21 września 2010 roku pomiędzy powodem a Gimnazjum nr 5 im. (...) z siedzibą w Z. została zawarta umowa licencyjna nr (...)dotycząca udzielenia rocznej licencji na mapę Z. – fragmentu planu miasta na wymienionych w umowie polach eksploatacji za kwotę 852, 78 złotych (umowa, wydruk mapy – k 118 – 119).

W dniu 8 kwietnia 2011 roku pomiędzy powodem a S. O.i J. O.została zawarta umowa licencyjna nr (...) dotycząca rocznej licencji fragmentu planu miasta W. na wymienionych w umowie polach eksploatacji na kwotę 859, 77 złotych (umowa, potwierdzenie otrzymania przelewu – k 120 – 121).

W dniu 26 marca 2010 roku pomiędzy powodem a firmą (...) z siedzibą w P. została zawarta umowa licencyjna nr(...)dotycząca udzielenia rocznej licencji na mapy - fragmenty planu miasta K. i A. na wymienionych w umowie polach eksploatacji za kwotę 1461, 56 złotych (umowa, wydruk mapy – k 122 – 123).

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Apelacja jest uzasadniona.

Przede wszystkim za trafne należy uznać zarzuty naruszenia prawa procesowego.

Wbrew odmiennemu zapatrywaniu Sądu I instancji, które pozostaje w sprzeczności z zebrany w sprawie materiałem dowodowym, pozwani w pismach kierowanych do powoda przed procesem, a także w odpowiedzi na pozew, nie kwestionowali wysokości roszczeń powoda (art. 233 § 1 k.p.c.).

I tak w piśmie z 18 września 2008 roku pozwani w odpowiedzi na wezwanie powoda z 28 sierpnia 2008 roku (k 8) w przedmiocie zaprzestania naruszenia przez pozwanych autorskich praw majątkowych, wyrazili ubolewanie usprawiedliwiając się brakiem wiedzy o źródle pochodzenia fragmentów map. W aktach sprawy nie ma również w stanowiska pozwanych wobec wezwania do zapłaty z 19 sierpnia 2011 roku. Natomiast w odpowiedzi na pozew pozwani zarzucili, że powód nie wykazał, iż mapy zamieszczone przez pozwanych na ich stronie internetowej są tożsame z mapami objętymi licencją wyłączną, niezależnie od tego, że kwestionowali czy fragmenty mapy można uznać za utwór w rozumieniu przepisów ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych (k 38 – 40).

W tej sytuacji twierdzenie, że „dochodzone roszczenie jest wygórowane”, zaprezentowane przez pozwanych na rozprawie w dniu 25 stycznia 2012 roku należało uznać za sprekludowane w świetle rygorów określonych w przepisie art. 479.14 § 1 k.p.c. Pełnomocnik powoda zwrócił na ten fakt uwagę, wnosząc o pominięcie wniosków i dowodów zgłoszonych przez pozwanych na rozprawie (protokół rozprawy – k 88).

Naruszenie powyższych przepisów postępowania miało wpływ na wynik sprawy, ponieważ powód trafnie przyjął, że wysokość dochodzonego roszczenia nie jest między stronami sporna i wobec tego nie zachodzi potrzeba wykazywania, iż stawki ujęte w cennikach firmy powoda są przez niego stosowane w umowach sublicencyjnych. Niezależnie od tego Sąd I instancji niezasadnie uwzględnił spóźnione zarzuty pozwanych odnoszące się do wysokości należnego wynagrodzenia z tytułu naruszenia przez pozwanych autorskich praw majątkowych powoda.

Skoro Sąd Okręgowy oddalił powództwo uznając, że fakt naruszenia autorskich praw majątkowych powoda nie budzi wątpliwości, ale powód nie udowodnił wysokości dochodzonego roszczenia, Sąd Apelacyjny uwzględnił zgłoszone w apelacji wnioski dowodowe powoda (protokół rozprawy apelacyjnej – k 143 odw.).

Trafny jest również zarzut obrazy prawa materialnego.

Podstawę prawną zaskarżonego wyroku stanowi art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. b Prawa autorskiego, w brzmieniu obowiązującym od dnia 20 czerwca 2007 r. na podstawie ustawy z dnia 9 maja 2007 r. o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 99, . Przepis ten określa żądania przysługujące uprawnionemu, którego autorskie prawa majątkowe zostały naruszone, zaliczając do nich naprawienie szkody, alternatywnie: na zasadach ogólnych (pkt 3 lit. a) albo poprzez zapłatę sumy pieniężnej w wysokości odpowiadającej dwukrotności, a w przypadku gdy naruszenie jest zawinione - trzykrotności stosownego wynagrodzenia, które w chwili jego dochodzenia byłoby należne tytułem udzielenia przez uprawnionego zgody na korzystanie z utworu (pkt 3 lit. b). Obecna regulacja różni się od poprzednio obowiązującej (art. 79 ust. 1) m.in. tym, że precyzuje pojęcie „stosownego wynagrodzenia” jako wynagrodzenia, które byłoby należne tytułem udzielenia przez uprawnionego zgody na korzystanie z utworu. W ten sposób normatywną postać uzyskało ukształtowane w orzecznictwie Sądu Najwyższego rozumienie „stosownego” wynagrodzenia jako wynagrodzenia, które otrzymywałby autor, gdyby osoba, która naruszyła jego prawa majątkowe, zawarła z nim umowę o korzystanie z utworu w zakresie dokonanego naruszenia (por. wyroki z dnia 25 marca 2004 r., OSNC 2005, nr 4, poz. 66, z dnia 3 marca 2006, , z dnia 29 listopada 2006 r., i z dnia 15 maja 2008 r.,). Podkreślenia wymaga, że w orzecznictwie sądowym zwraca się uwagę na trudności w zakresie ścisłego wyliczenia wysokości wynagrodzenia za naruszenie praw autorskich. Przyjmuje się, że w takich sprawach ściśle wyliczenie często jest niemożliwe, a sąd może zasądzić odpowiednią sumę według swej oceny na podstawie art. 322 k.p.c. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 19 lutego 2010 r. VI ACa 809/2009).

Odnosząc te uwagi do okoliczności faktycznych rozpoznawanej sprawy, nie można się zgodzić ze stanowiskiem Sądu I instancji, że wynagrodzenie określone w przepisie art. 79 Prawa autorskiego to wynagrodzenie stosowane przez innych niż powód uczestników rynku. Przeciwnie, za stosowne wynagrodzenie w rozumieniu powołanego przepisu można uznać opłaty sublicencyjne stosowane przez powoda w umowach z innymi kontrahentami. Powód w dokumentach załączonych do apelacji wykazał, jakie opłaty ponoszą sublicencjobiorcy za wykorzystanie fragmentów map objętych licencją wyłączną powoda. Trudno wobec tego podzielić pogląd Sądu I instancji, że skoro powód za prawa wyłączne do kilku map Polski sporządzonych w różnej skali za okres dwóch lat uiszczył opłatę w kwocie 15 300 złotych, stawki z cennika powoda – 699 złotych netto jako roczna opłata licencyjna, budzą wątpliwości, czy kwoty te pozostają w jakiegokolwiek relacji do cen stosowanych na rynku.

Warto zauważyć, że naruszenie przez pozwanych autorskich praw majątkowych powoda miało charakter zawiniony.

Naruszenie zawinione w rozumieniu stosowanego przepisu art. 79 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, to naruszenie popełnione zarówno z winy umyślnej, jak i nieumyślnej. Analiza materiału dowodowego nie budzi wątpliwości, że pozwani mieli świadomość bezprawności korzystania z fragmentu mapy. Z ich wyjaśnień wynika, że „byli przekonani o legalności swoich działań” ale jednocześnie nie „mieli świadomości źródła ich pochodzenia”. Do stwierdzenia niedbalstwa (winy nieumyślnej) wystarczy, że sprawca przewidywał możliwość wystąpienia szkodliwego skutku, lecz bezpodstawnie przypuszczał, że go uniknie albo że skutku takiego nie przewidział, chociaż mógł i powinien był przewidzieć.

Powództwo ostatecznie okazało się usprawiedliwione zarówno co do zasady, jak i wysokości (z wyjątkiem żądania odsetek od kwoty 773, 94 złotych od dnia wniesienia powództwa (to znaczy od 26 sierpnia 2011 roku) – odsetki od tej kwoty należało zasądzić do dnia 28 sierpnia 2011 roku (termin wyznaczony w wezwaniu do zapłaty z 19 sierpnia 2011 roku – 23).

Z tych wszystkich względów na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok na następujący:

„ 1. zasądza od pozwanych R. O., K. G. (2) i W. Z. – wspólników spółki cywilnej (...) w W. solidarnie na rzecz powoda M. O. kwotę 5 158, 62 złote z ustawowymi odsetkami od kwoty 4 389, 68 złotych od 1 marca 2010 roku do dnia zapłaty i od kwoty 773, 94 złotych od dnia 28 sierpnia 2011 roku do dnia zapłaty;

2. oddala powództwo w pozostałej części

3. zasądza od pozwanych R. O., K. G. (2) i W. Z. – wspólników spółki cywilnej (...) w W. solidarnie na rzecz powoda M. O. kwotę 1 458 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu”.

O kosztach procesu w postępowaniu przed Sądem Okręgowym należało orzec na podstawie art. 98 k.p.c. w związku z art. 391 k.p.c. i § 6 pkt. 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U.02.163.1348). Na koszty procesu składa się opłata sądowa od pozwu - 258 zł i koszty zastępstwa procesowego – 1 200 złotych.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono z mocy art. 98 k.p.c. w związku z art. 391 k.p.c. i § 6 pkt. 4 oraz § 13 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U.02.163.1348). Na koszty postanowienia apelacyjnego składa się opłata sądowa w kwocie 258 złotych oraz koszty zastępstwa procesowego w kwocie 800 złotych.